چهارشنبه ۱۲ دی ۱۴۰۳
شماره ۴۳۱۹
FARHIKHTEGANDAILY.COM
FARHIKHTEGANONLINE

«فرهیختگان» از جزئیات کارنمای فرهنگی اجتماعی دانشگاه آزاد گزارش می‌دهد

چهارمین سال رتبه‌بندی فرهنگی؛ از عالی تا خوب

سارا طاهری
خبرنگار گروه دانشگاه

این روزها همه بر اهمیت فعالیت‌های فرهنگی اتفاق نظر دارند و می‌دانند کار فرهنگی بدون برنامه‌ریزی، نتیجه مناسبی به دنبال نخواهد داشت و لازم است نهادهای علمی و در رأس آن دانشگاه‌ها، این فعالیت‌ها را سروسامان دهند. بسیاری از کارشناسان آموزش عالی کشور معتقدند حتی توسعه اقتصادی در کشور از شاهراه توسعه فرهنگی و اجتماعی می‌گذرد. به همین دلیل است که دانشگاه‌ها در یک دهه اخیر تمام هم و غم خود را روی توسعه فعالیت‌های فرهنگی گذاشته‌اند. در این میان دانشگاه آزاد یکی از دانشگاه‌هایی بود که فعالیت‌های فرهنگی پراکنده‌ای داشت، اما چند سالی است که برنامه‌ریزی و ساماندهی در این فعالیت‌ها را در رأس کار خود قرار داده و امسال نیز چهارمین سالی است که یک کارنامه فرهنگی برای واحدهای دانشگاه آزاد صادر می‌کند که بر اساس آن استان‌ها و واحدهای دانشگاهی رتبه‌بندی می‌شوند. کارنامه‌ای که با نام «کارنما» شناخته می‌شود و بر اساس آن واحدهای دانشگاهی به واحدهای ویژه، سطح یک، سطح دو و سطح سه طبقه‌بندی می‌شوند. البته وزارت علوم هم چند سالی می‌شود که تلاش دارد یک کارنامه فرهنگی مشابه آنچه در دانشگاه آزاد اتفاق افتاده است صادر کند، اما همچنان این دانشگاه آزاد است که در بررسی عملکرد فعالیت‌های فرهنگی خود، پیشتاز است.

کدام واحدها عملکرد عالی داشته‌اند؟

۲۶ واحد دانشگاهی توانسته‌اند بین واحدهای ویژه، سطح یک، سطح دو و سطح سه، عملکرد عالی داشته باشند. در سطح واحدهای ویژه دانشگاه آزاد، واحد تبریز، خوراسگان (اصفهان)، تهران جنوب، یادگار امام(ره) و رشت، توانسته‌اند با بالاترین امتیاز عملکرد عالی را به نام خود ثبت کنند. واحدهای لاهیجان، فیروزآباد، چالوس، مرودشت، بجنورد، کاشان و زنجان هم به ترتیب واحدهایی بوده‌اند که واحد سطح یک محسوب می‌شوند و توانسته‌اند در میان واحدهای سطح یک بالاترین امتیاز را به نام خود بزنند. واحدهای خلخال، بندرگز، کاشمر، نور، ابهر، فلاورجان و داراب نیز واحدهای سطح دو با بالاترین امتیاز در این دوره بوده‌اند. همچنین واحدهای لنگرود، حاجی‌آباد، صفاشهر، عجب‌شیر، بستان‌آباد، آستانه اشرفیه و فومن و شفت نیز ۷ واحد سطح سه با عملکرد عالی بوده‌اند.

امسال عملکرد استان‌های دانشگاه آزاد نیز بررسی شدند و سه استان فارس، گیلان و آذربایجان‌شرقی، به‌عنوان سه استان برتر بر اساس نتایج کارنمای فرهنگی و اجتماعی که دارای بیشترین واحد با وضعیت عالی، خیلی‌خوب و خوب هستند، شناخته شدند.

فرایند انتخاب واحدها در کارنمای فرهنگی چگونه است؟

سؤالی که اینجا مطرح است فرایند انتخاب واحدها در این کارنمای فرهنگی است. فرایند انتخاب به این صورت است که در ابتدا یک پیش‌نویس از شاخص‌ها، زیرشاخص‌ها و سنجه‌ها تهیه می‌شود که این پیش‌نویس از سوی معاونت فرهنگی و دانشجویی دانشگاه آزاد ارسال می‌شود. واحدها نظرات خود را در خصوص این پیش‌نویس اعلام کرده و با خبرگان دیگر نیز مشورت می‌کنند. بعد از نهایی شدن پیش‌نویس از سوی معاونت فرهنگی دانشگاه اعلام می‌شود.

آن طور که فرزاد جهان‌بین، معاون فرهنگی و دانشجویی دانشگاه آزاد به «فرهیختگان» گفته است، شاخص‌ها و زیرشاخص‌ها ۳ دسته‌اند. یک دسته از شاخص‌ها کمی‌اند. جهان‌بین با ذکر مثالی می‌گوید: «به طور مثال گفتیم به ازای هر ۵۰۰ دانشجو باید یک کانون وجود داشته باشد.» برخی از شاخص‌ها نیز کیفی‌اند. به طور مثال تنوع کانون‌ها مدنظرند آن طور که معاون فرهنگی و دانشجویی دانشگاه آزاد گفته است، کانون‌ها نباید فقط مذهبی و یا هنری باشند، بلکه باید بتوانند عموم سلایق را پوشش دهند. یک سری شاخص‌ها نیز میدانی‌اند. مثل سلوک مدیران؛ جهان‌بین در این باره توضیح داد: «به طور مثال اینکه تعامل مدیران دانشگاه چگونه است که این شاخص به صورت میدانی تحقیق و بررسی می‌شود.»

مرحله بعد به این صورت است که واحدها برنامه‌های خود را در «بافر» ثبت می‌کنند. این برنامه‌ها در طول سال یک‌بار توسط استان و در استان بررسی و تأیید یا رد شده و یک‌بار نیز در سازمان مرکزی دانشگاه تعیین و یا رد می‌شوند. به گفته معاون فرهنگی و دانشجویی برنامه‌هایی که در بافر وجود دارد مثل کانون‌ها و تشکل‌ها یکی از ورودی‌ها برای صدور کارنماست.

در دانشگاه آزاد ۱۸ کارگروه وجود دارد که این کارگروه‌ها، ۲۱ شاخص و ۸۸ زیرشاخص را پوشش می‌دهند. کار این کارگروه‌ها، بررسی برنامه‌ها بر اساس این شاخص‌ها و زیرشاخص‌ها و سنجه‌هاست. در این هنگام یک کارنمای اولیه صادر می‌شود؛ در مرحله بعد واحدها پیش‌دفاع می‌کنند. در این مرحله برنامه‌ها، یک‌بار دیگر بررسی می‌شوند و مواردی که عالی و خوب هستند در شورای بالادستی مجدداً بررسی می‌شوند. به گفته جهان‌بین در این هنگام کارنمای نهایی صادر می‌شود. معاون فرهنگی و دانشجویی دانشگاه آزاد می‌گوید وقتی کارگروه برنامه‌ها را بررسی می‌کند ۱۰ درصد برنامه‌ها راستی‌آزمایی شده و با مجری‌ای که اعلام شده این برنامه را برگزار کرده تماس گرفته می‌شود.

ارزیابی واحدها بر اساس تلاش و عملکرد

انواع ارزیابی‌ها وجود دارد. بر اساس ارزیابی که برای آن کارنما صادر می‌شود دو مورد است؛ ارزیابی تلاش و عملکرد. ارزیابی تلاش به این صورت است که واحدهای دانشگاهی برای تلاش به‌منظور تحقق سیاست‌های فرهنگی ارزیابی می‌شوند که کاهش تصدی‌گری و تمهید نقش‌آفرینی اقطاب اثرگذار یکی از سیاست‌های فرهنگی است. در واقع کارنما، سیاست‌های فرهنگی و تلاش واحدها برای تحقق این سیاست‌ها را مورد ارزیابی قرار می‌دهد. نوع دوم ارزیابی، ارزیابی بر اساس عملکرد است. در واقع در کارنما بررسی می‌شود که واحدها چقدر در تلاش برای تحقق سیاست‌ها موفق بوده‌اند. اینکه چقدر این فعالیت‌ها اثربخش بوده است نیز از طریق پیمایش‌هایی مثل پیمایش سیمای زندگی مشخص می‌شود.

برترین واحدهای دانشگاه آزاد از حیث عملکرد فرهنگی بر اساس کارنامه فرهنگی اجتماعی سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲

سطح ویژه	واحد تبریز	۲۶۵۴
	واحد خوراسگان (اصفهان)	۲۶۴۰
	واحد تهران جنوب	۲۵۹۰
	واحد یادگار امام(ره)	۲۵۵۳
	واحد رشت	۲۴۸۵
سطح یک	واحد لاهیجان	۲۳۰۷
	واحد فیروزآباد	۲۳۰۳
	واحد چالوس	۲۲۴۴
	واحد مرودشت	۲۲۲۶
	واحد بجنورد	۲۲۰۰
	واحد کاشان	۲۱۸۸
	واحد زنجان	۲۱۸۶
سطح دو	واحد خلخال	۲۱۴۶
	واحد بندرگز	۲۰۶۴
	واحد کاشمر	۱۹۸۱
	واحد نور	۱۹۰۴
	واحد ابهر	۱۸۸۱
	واحد فلاورجان	۱۸۷۴
	واحد داراب	۱۸۶۳
سطح سه	واحد لنگرود	۱۶۶۶
	واحد حاجی‌آباد	۱۶۶۱
	واحد صفاشهر	۱۶۲۱
	واحد عجب‌شیر	۱۶۱۱
	واحد بستان‌آباد	۱۵۷۸
	واحد آستان اشرفیه	۱۵۵۹
	واحد فومن و شفت	۱۵۱۲

مدیرکل فرهنگی دانشگاه آزاد استان فارس:

سال گذشته هزار فعالیت در سامانه بافر ثبت کردیم

بهزاد محمدی، مدیرکل فرهنگی دانشگاه آزاد استان فارس نیز درخصوص انتخاب این استان به‌عنوان استان برتر در کارنمای فرهنگی واحدها گفت: «با توجه به اهمیتی که فعالیت‌های فرهنگی داشته است، سازمان مرکزی دانشگاه آزاد به منظور رصد، مدیریت، پایش، سنجش و میزان اثربخشی فعالیت‌های فرهنگی و اطلاع از میزان این فعالیت‌ها، ماموریت‌هایی را به واحدهای دانشگاهی سراسرکشور محول می‌کند که این ماموریت‌ها باید مورد رصد قرار بگیرد. همچنین نیاز است که اساتید، دانشجویان و به‌طور کلی دانشگاهیان به نهادهای دانشجویی و استادی مراجعه کرده و کارهای خود را دراین نهادها پیگیری کنند.»

او اضافه کرد: «بر همین اساس حوزه معاونت فرهنگی و دانشجویی دانشگاه آزاد طی سه سال اخیر، سامانه‌ای را فعال کرده که فعالیت‌های فرهنگی واحدهای دانشگاهی را مورد ارزیابی قرار می‌دهد. از سال گذشته یک سامانه جامع‌تری با عنوان «باغبانی فرهنگ» یا همان «بافر» راه‌اندازی شد. این سامانه، سامانه نوپایی بود که در سطح استان فارس کارهایی را در بستر این سامانه انجام دادیم.» او با بیان این که جلسات شورای هماهنگی معاونان فرهنگی دانشجویی استان را به‌صورت مستمر برگزار کردیم اظهار کرد: «از سوی دیگر با رؤسا و اعضای شورای فرهنگی واحدهای استان نشست‌های مستمری برگزار کرده که در این نشست‌ها، کارنمای فرهنگی سال‌های گذشته آن‌ها را مورد تحلیل و بررسی قرار داده و نقاط ضعف و قدرت آن‌ها را شناسایی کرده و به رؤسای واحدها، معاونان و اعضای شورای فرهنگی راهکارهایی را ارائه دادیم.» مدیرکل فرهنگی دانشگاه آزاد استان فارس تصریح کرد: «اقدام دیگرمان این بود که به‌صورت حضوری در تمام واحدها حضور پیدا کرده و فعالیت‌های آن‌ها را مورد نظارت قرار دادیم. از سوی دیگر، زمانی که واحدهای دانشگاهی فعالیت‌های خود را در سامانه بافر ثبت می‌کردند ما این فعالیت‌ها را به‌صورت منظم و روزانه بررسی و بازبینی کرده و مجدداً به واحدها فرستاده تا آن‌ها را بازنگری کرده و ایرادات و نواقص را برطرف کنند. درنهایت توانستیم سال گذشته حدود پنج هزار فعالیت را در سامانه بافر برای کل استان فارس تأیید و به سازمان مرکزی دانشگاه آزاد ارسال کنیم.» محمدی با بیان اینکه در همین راستا استان فارس توانست ۱۲ واحد خیلی خوب، خوب و عالی داشته است خاطرنشان کرد: «۴ واحد عالی و ۳ واحد خیلی خوب و ۵ واحد خوب داشتیم که این اتفاق نمی‌افتاد مگر بر اثر تلاش جمعی که کارشناسان و همکاران ما در حوزه فرهنگی در تمام واحدها انجام دادند. همدلی، همکاری و همراهی تمام روسای واحدها و در رأس آن‌ها رئیس استان که دلسوزی و دغدغه مسائل فرهنگی دارد و همچنین معاونت فرهنگی و برنامه‌ریزی استان موجب شد که موفقیت به دست آید.»

رئیس شورای هماهنگی معاونان استان گیلان:

با بدنه دانشجویی ارتباط برقرار کردیم

دانشگاه آزاد استان گیلان یکی از سه استانی است که امسال بیشترین واحد را با درجه عالی، خیلی خوب و خوب داشته است. در این میان واحد رشت نیز که یکی از واحدهای دانشگاه آزاد این استان محسوب می‌شود به‌عنوان پنجمین واحد ویژه دانشگاه آزاد براساس نتایج کارنمای فرهنگی اجتماعی دانشگاه انتخاب شده است. قاسم قاسمیان، معاون فرهنگی و دانشجویی دانشگاه آزاد واحد رشت و رئیس شورای هماهنگی معاونین استان گیلان درباره علت انتخاب استان گیلان به‌عنوان یکی از سه استان برتر گفت: «هماهنگی کامل بین استان‌ها وجود داشته و جلسات برگزارشده مستمر است؛ ارتباط تنگاتنگ برقرار و آزمون خطاها قابل‌توجه است. بعد از واحد رشت، واحدهای لاهیجان، لنگرود، آستانه اشرفیه و فومن بهترین عملکرد را دارا بودند و متأسفانه واحد آستارا به علت ناهماهنگی بین مدیر فرهنگی و معاونت عملکرد ضعیفی از خود ارائه داده است.» او درباره انتخاب واحد رشت نیز به‌عنوان واحد سطح عالی در کارنمای فرهنگی واحدها گفت: «دانشگاه آزاد واحد رشت سه سال متوالی امتیاز برتر میان دانشگاه‌های کشور را کسب کرده و امسال رتبه عالی کشور را به خود اختصاص داده است. عمده فعالیت‌های ما در حوزه کانون‌ها و اقطاب اثرگذاری مثل نشریات بوده است. این واحد دانشگاهی نسبت به سایر واحدهای دانشگاهی در حوزه نشریات فعالیت‌های شاخص داشته است. همچنین در تولید محتوا در فضای مجازی و در زمینه هنری مثل تولید برنامه تئاتر و موضوعاتی مناسبتی، جشواره‌های مختلف و نیز در بحث تعامل خانواده و دانشگاه توفیقات خوبی داشته و به آنان پرداخته‌ایم.» او با بیان اینکه ۲۴ کانون فعال در واحد رشت دایر است، اضافه کرد: «کل استان گیلان بالغ بر ۸۰ کانون فرهنگی فعال دارد، لازم به ذکر است تمامی کانون‌ها شناسنامه‌دار بوده و فعالیت‌های فاخر دانشجویی انجام می‌دهند.» قاسمیان توضیح داد: «یکی از رموز موفقیت ما در حوزه فرهنگی، سپردن کار به دانشجو بوده است. ما به دانشجوها اعتماد کرده تا آنان پای کار آمدند. در حوزه‌های مختلف جواب اعتمادمان را دریافت کردیم، حتی در فعالیت‌های معاون فرهنگی، کارگزارمان دانشجو بوده است. یعنی کار را به دانشجو سپرده و دخالت نمی‌کنیم. در بحث استاد مشاور فرهنگی نیز وضعیت به همین صورت است یعنی در استاد مشاور کانون‌ها و نشریات و جهاد فرهنگی توانستیم اساتید را وارد کار کرده و اساتید نقش چشمگیری در معاونت فرهنگی دارند؛ به بیان دیگر اساتید، دانشجویان و خانواده فضای مجازی را پای کار آورده و این کار باعث شده ارتباط مؤثر با بدنه دانشگاهی و دانشی گرفته شود.» او در رابطه با تأثیرکارنمای فرهنگی در فعالیت فرهنگی ادامه داد: «کارنمای فرهنگی کار را رقابتی کرد، فعالیت‌ها پیش از این کمی بود ولی الان بیشتر به کیفیت توجه بیشتری می‌شود؛ همچنین در حال حاضر می‌توان میزان فعالیت‌ها و کارکردها را به‌درستی مشاهده کرد. همان‌طور که می‌دانید فعالیت فرهنگی عموماً کیفی است اما کارنمای فرهنگی کاری کرد تا در قالب کمیت هم گنجید و میزان اثرگذاری و میزان فعالیت به‌سهولت قابل مشاهده و شناسایی است. واحد دانشگاهی رشت برای سومین سال متوالی رتبه کسب می‌کند؛ دوسال پیش رتبه خیلی خوب و امسال رتبه عالی را دریافت کردیم.» معاون فرهنگی و دانشجویی واحد رشت درمورد تأثیر ارتباط عاطفی با دانشجویان اضافه کرد: «یک از رموز موفقیت دانشگاه آزاد رشت، وارد شدن به بدنه دانشجویی، دانشگاه و ارتباط با دانشجویان است که این نوع فعالیت توفیقات را افزایش داده و همچنین با این عمل اعتمادسازی خوبی شکل گرفته است. دانشگاه رشت نگاه خیرانه نیز دارد و به دانشجویان بی‌بضاعت که مشکل شهریه داشتند برای پرداخت شهریه کمک مالی کردیم.» قاسمیان ادامه داد: «بحث هر دانش یک مهارت را در قالب درآمدزایی مطرح کرده و دانشجویان علاوه بر کار فرهنگی نظیر تولید پادکست و تولید محتوا، درآمد نیز کسب می‌کنند؛ معتقدم تنوع فعالیت فرهنگی یکی از رموز موفقیت دانشگاه آزاد واحد رشت بوده است.»

مدیرکل امور فرهنگی و اجتماعی دانشگاه آزاد استان آذربایجان‌شرقی:

فعالیت‌های فرهنگی را به تشکل‌ها سپردیم

منوچهر نصیرپور، مدیرکل امور فرهنگی و اجتماعی دانشگاه آزاد استان آذربایجان شرقی در گفت‌وگو با «فرهیختگان» درخصوص عملکرد فرهنگی واحدهای این استان توضیح داد: «۲۳ واحد و ۵ مرکز در استان آذربایجان‌شرقی واقع است و ارتباط و هماهنگی خوبی بین واحدهای استان برقرار است. تمام موارد ابلاغی از سوی سازمان مرکزی دانشگاه آزاد، مصوبه‌ها و همچنین سیاست‌های استان از طریق بنده بررسی و به واحدها اعلام می‌شود و هماهنگی خوبی بین واحدهای این استان وجود دارد.» او در ادامه بیان کرد: «در استان آذربایجان شرقی در حوزه فرهنگی، سیاست‌های فرهنگی سازمان مرکزی دانشگاه آزاد را به‌خوبی دریافت کردیم؛ چرا که سند تحول و تعالی را به طور کامل مطالعه کرده و چشم‌انداز پنج‌ساله دانشگاه آزاد را در پنج سال اخیر به‌خوبی شناخته و برای این سند برنامه‌ریزی کرده‌ایم. همچنین براساس تفاهمنامه تعاملی و عملکردی بین واحدهای استان در حوزه فرهنگی و براساس شاخص‌ها و آنچه سازمان سیاست‌گذاری کرده برنامه‌ریزی می‌کنیم. از سوی دیگر سند تحول و تعالی، سه بسته کاری مختص حوزه فرهنگی و دانشجویی است. بسته ۲ و ۶ و ۱۰ سند تحول را بین همکاران ۲۳ واحد استان، توزیع و توجیه کرده و آن‌ها کاملاً متوجه شدند سند از ما چه می‌خواهد.»

نصیرپور در رابطه با امر سیاست‌گذاری خاطرنشان کرد: «سیاست‌گذاری امر مهمی است؛ برای امر سیاستگذاری برای آن که بتوانیم دستورالعمل و ابلاغیه‌های خود را به‌خوبی به دست همکاران خود در واحدها برسانیم تا آن‌ها به‌خوبی بتوانند آن را انجام دهند یک دستورالعمل صورت جلسه‌نویسی و قالب واحد داریم؛ از زمانی که این مسئله ابلاغ شده پیگیری لازم در واحد صورت گرفته است و همکاران ما در واحدهای مختلف بر اساس آن پیش می‌روند.»

مدیرکل امور فرهنگی و اجتماعی دانشگاه آزاد استان آذربایجان شرقی تصریح کرد: «سامانه بافر برای اولین بار در دانشگاه آزاد به شکل پایلوت در استان آذربایجان شرقی شروع به کار کرد. با پیگیری در سامانه بافر، شناخت خوبی از این سامانه به دست آورده و زوایا و کار با سامانه را به‌درستی فرا می‌گیریم. ارتباط خوبی با سازمان برقرار کردیم و با شناختی که از سامانه داشتیم، توانستیم زودتر از بقیه استان‌ها از سامانه بافر استفاده کرده و در امور کاری به هماهنگی مقبولی برسیم. گفتنی است دکتر رنجبران، رئیس دانشگاه آزاد استان آذربایجان شرقی بر امور سامانه بافر نظارت داشته است.»

او درمورد واحد تبریز و دلایل انتخاب این واحد دانشگاهی به‌عنوان واحد سطح ویژه توضیح داد: «واحد تبریز جزء واحدهای ویژه دانشگاه آزاد محسوب می‌شود که توانسته با عملکرد عالی و امتیاز ۲۶۵۴ در این کارنمای فرهنگی به‌عنوان اولین واحد سطح ویژه شناخته شود. تبریز واحد مادر استان است و از لحاظ تأمین بودجه مشکلی ندارند. کارهایی که در استان رخ می‌دهد با محوریت و مرکزیت واحدهای مادر اتفاق می‌افتد؛ تبریز به‌واسطه جایگاهی که در بین استان‌ها دارد توانسته از ظرفیت‌های موجود به‌خوبی استفاده کند؛ زیرا در واحد تبریز کانون‌های زیادی را داراست و همچنین از بین ۲۳ شاخص کارنمای فرهنگی و اجتماعی امتیازات خوب عالی در همه موارد کسب کرده است.» نصیرپور خاطرنشان کرد: «از جمله سیاست‌های سازمان مرکزی برون‌سپاری فعالیت‌های فرهنگی است؛ واحد تبریز تشکل‌های اسلامی متنوع، کانون‌های فرهنگی دانشجویی فعال، بسیج اساتید و دانشجویی و همچنین شاهد، ایثارگران فعال را داراست. در حوزه کرسی آزاد اندیشی فعالیت بسزایی انجام داده است؛ لازم به ذکر است تبریز برنامه فاخر، امور مهارتی خوب، اقدامات برجسته آموزشی، پژوهشی و فناوری ارزشمندی را اجرا کرده و از لحاظ مدیریتی این استان به‌خوبی قابلیت خود را نشان داده است.»